

Ramon Bastardes, president de l'Associació d'Editors en Llengua Catalana

“Les crisis editorials, si les superes, són molt positives”

Ramon Bastardes, director general de publicacions d'Edicions 62, és el nou president de l'Associació d'Editors en Llengua Catalana. Ara i aquí analitza la situació general de l'edició catalana i parla també de la seva editorial.

Els editors coneixen prou el mercat que tenen? Ho dic, perquè aquests darrers anys no sembla que la producció editorial en llengua catalana s'hagi adequat prou bé a la demanda. ¿Si haguéssim de trobar una paraula que definís la situació, "incertesa" no seria la més escaient?

—Segurament; entre altres coses perquè el que passa és degut en bona part al desconeixement que tenim de les característiques i proporcions del que editem. En el meu mandat com a president de l'Associació m'he proposat de promoure estudis i enllestir-ne d'altres d'encetats per a aprofundir en el coneixement del que es fa, del que s'edita. Ens cal saber quins són els hàbits de lectura de la gent, quants llibres compren durant l'any, quin volum tenen les biblioteques familiars, etcètera. I també promoure debats entorn d'uns estudis que tinc interès a enllestir i divulgar aviat.

—¿L'Associació d'Editors en Llengua Catalana està prou descentralitzada?

—L'Associació abraça tots els territoris on s'edita en català i tenim locals socials al País Valencià i a Mallorca. Però hi ha hagut una desconexió important, per

causa de les problemàtiques administratives, sobretot. Em proposo de fer un esforç de col·laboració i de coordinació per poder anar junts sempre que puguem.

Crec que en aquests moments es donen unes condicions polítiques bastant favorables. A l'estand de l'Associació de la Fira de Bolonya hi han participat tres editors valencians, Tres i Quatre, Tàndem i Bromera, i més coses. Crec que podem fer més feina plegats.

—¿Els editors, aquests darrers anys, no han actuat amb una mica massa d'alegria?

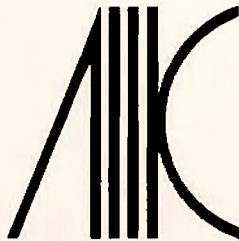
—Sí. Crec que sí. I alegria convergent, no vull dir política, sinó en el sentit de cobrir els mateixos espais, tots, com en el de les traduccions, més difícil i més arriscat. I això ha tingut conseqüències. No a tothom li va bé, o a poca gent li va bé, en aquest camp.

—Les associacions editorials semblava que no anaven bé, però de cop i volta se n'han produït —deixo a banda les adquisicions— algunes que semblen sòlides, com l'agermanament d'Enciclopèdia Catalana i Edicions 62, amb el propòsit d'editar llibres de text. ¿Creieu que en veurem més?

—Són decisions preses per les editorials mateixes. Que es donin les condicions de mercat perquè això sigui fàcil, no ho sé. En principi, crec que des del punt de vista econòmic pot ser positiu i des del punt de vista editorial pot contribuir a empobrir el mercat i a perjudicar la diversificació. En el cas d'Edicions 62 i Enciclopèdia és tracta de crear una cosa nova i tothom manté la seva pròpia personalitat. M'agrada

Vols treballar

**A L'ESCOLA
D'ANIMACIÓ
I ESPLAI
D'A.C.P.V.**

Envia'ns el teu currículum
i posa't en contacte amb nosaltres:

Acció Cultural del País Valencià
Carrer de Moratín, 15 - 8a.
46002 València
Telèfon: 351 17 27

PROMOCIÓ
ESPECIAL

el club de lectors dels Països Catalans

T'oferim l'oportunitat de formar-ne part, sense cap despesa i tenint-ne tots els avantatges.

Fes-te'n soci, ara, i **NO PAGUIS NI CINC**

- Més de 18 anys de servei amb una molt bona satisfacció dels nostres subscriptors i que ens enorgullim de fer pública.
- Rebre un catàleg trimestral de més de 700 títols amb les novetats editorials.
- Llibres a molt bon preu.
- Llibres d'obsequi.
- Lliurament de les comandes a domicili, pels nostres repartidors o per correu certificat (si ho prefereixes, les pots passar a recollir per les nostres oficines, on tenim exposats tots els llibres del catàleg; disposes d'una hora de parking gratuïta).

En fer la primera comanda rebràs **DE FRANC**, el

Diccionari Barcanova de la llengua

- Un diccionari que val per a:
- 1) Diccionari de definicions.
 - 2) Diccionari etimològic.
 - 3) Diccionari de sinònims i antònims.
 - 4) Diccionari de frases lletres i locucions.
 - 5) Diccionari de famílies de paraules.
 - 6) Diccionari d'observacions gramaticals.

Format 19 x 25 cm. 784 pàgines. Enquadernat en cartó. Profusament il·lustrat. 22.500 entrades. 80.000 occepcions.

Envia aquesta butlleta retallada o copiada al Grup del Llibre, (Ref. T-13) carrer de València, 530, 08013 Barcelona o bé telefona al número 245.82.40

Accepto la vostra oferta de promoció especial d'adherir-me al Grup del Llibre, sense cap obligació de compra, ni lamposc de pagament, si no faig cap comanda.

Nom _____

Adreça _____ Telèfon _____

Codi postal _____ Població _____

Referència T-12 Signatura: _____

més això que no les fusions o les compres.

—*¿La crisi d'Edicions 62 no ha resultat, al final, positiva per a l'editorial? L'experiència, molt traumàtica, en el seu moment, deu haver estat una molt bona consellera.*

—N'estic absolutament convençut. Si te'n surts, és una experiència saludable perquè t'obliga a replantejar-te les coses amb un nivell més gran d'exigència, rigor i control. En aquest sentit, és positiu.

—*El que en deu quedar perjudicat deu ser les relacions humanes.*

—Sí. Això és molt difícil que no passi. Sobretot a nivell intern, de personal que va quedar marginat de la nova etapa. El que no va quedar afectat, per sort, van ser les relacions industrials. Si veuen l'esforç que fas per recuperar-te i no els enganyes, normalment al revés, encara et són més fidels.

—*La situació del mercat editorial no deu ser prou bona, encara que hi hagi moltes editorials que no han sofert cap crisi traumàtica, com la que va haver de superar Edicions 62...*

—Sí. Una conclusió optimista, però que és veritat. Els editors que se'n poden sortir són aquells que saben reorientar l'editorial en funció del mercat. És un problema d'agilitat mental i empresarial. Sobretot pel que fa als editors que es basen en la venda a llibreria.

—*¿Es bo que el director editorial sigui l'amo i principal accionista?*

—Depèn de les persones. No es poden donar fórmules. Cada cas és diferent. Com que no sempre és possible que el director literari tingui una visió empresarial, és bo que el director literari tingui un director general que el lligui. Em sembla arriscat un director literari sense visió empresarial. Arriscat i fotut.

—*El desitj de les editorials, a la curta o a la llarga, sigui en la llengua que sigui, sembla que sigui la mort. I si alguna se salva és perquè una editorial més potent l'absorbeix.*

—És un negoci amb unes característiques molt peculiars. S'ha de tenir una vitalitat constant. L'orientació literària és bàsica i cal tenir una sensibilitat molt gran per adaptar-se al gust del lector, i a vegades reaccionem massa tard. Quan t'adones que t'has equivocat d'un llibre

han passat dos anys. Per tant, has de ser àgil.

—*Al costat de la seu d'Edicions 62 s'ha obert una Happy Books, la llibreria que viu dels llibres que les editorials no han pogut vendre. Això de passar cada dia pel costat d'una llibreria que viu dels fracassos editorials deu exercir una pressió psicològica sobre vostre...*

—No. No ens afecta gens. Fem tots els possibles perquè els nostres llibres no s'hagin de saldar.

—*Però fa temps van saldar la col·lecció La Cua de palla, amb molt d'èxit, per cert. Encara recordo l'adhesiu, molt ben dissenyat, com tota la col·lecció, del nou preu, que enganxàveu a la portada.*

L'obstinació callada però eficient

Ha volgut estar en segon pla... fins que ha estat escollit president de l'Associació d'Editors en Llengua Catalana. El directiu més antic d'Edicions 62, i l'únic fundador que hi ha a la casa, ha preferit que els altres —Castellet, Cuyàs, Sabrià i Broch ara— representessin l'editorial en els encontres amb els mitjans de comunicació. Simbolitza, segons Castellet, "la persistència obstinada del temps". Va néixer a Barcelona l'any 1934. Té estudis en ciències químiques per la Universitat de Barcelona, però no ha exercit mai. Fundà Edicions 62 amb Max Cahner i, quan el 1963 es va constituir oficialment, en fou nomenat director general.

—Molt d'èxit i contents els llibreters. Perquè no es va saldar per llibreries de vell, sinó per les de nou.

—*La pressió de les editorials en català, d'ençà de la pèrdua del mercat transatlàntic, sobre els llibreters, és més forta que mai. Això ha fet, entre altres raons, que l'espai que les llibreries dediquen al llibre català sigui insuficient, secundari.*

—Sí. Poc espai en general i poc espai per al llibre en català. El que influeix més el mercat és la competència institucional. Un detall. A la fira de febrer, hi havia prevista la presentació de tres obres i totes tres eren institucionals. Des de l'Associació ho vam poder corregir.

—*¿Quin sentit té, per a una editorial*

en català, d'editar en castellà?

—D'ampliació de mercat. No vol dir fer tiratges més grossos.

—*¿I ja paga la pena?*

—Mira, depèn de si t'hi saps introduir. És tant o més difícil, crec que més, que no el mercat català. Si acabes d'entrar-hi, pot ser interessant.

—*La venda d'enciclopèdies i col·leccions a terminis sembla que va més bé.*

—La pots controlar més. És una venda amb uns nivells molt alts i que si tens visió comercial i l'equip humà idoni, és un bon canal.

—*¿A l'administració, a més de dir-li que no us faci la competència deslleial, que més li demanarteu?*

—Que fos sensible a les necessitats del sector. Per exemple, que entengués que l'ajuda a la traducció ha de ser molt més important no sols en quantitat, sinó en extensió a altres llibres, com l'assaig. Un llibre tècnic o científic no rep ajut per traducció; per això no hi ha llibres científics. No s'ha entès. Segurament que els editors no ens hem sabut explicar.

—*En el vostre cas, ¿com us vàreu fer editor? ¿Va ser un fet casual o vocacional?*

—Absolutament casual i, a més a més, amb molt poc convenciment. Abans d'acabar la carrera de ciències químiques vaig entrar al món editorial. Va ser conseqüència de la meua intervenció en dues revistes, *Germinàbit* i *Serra d'Or*. Això va fer que Max Cahner i jo ens engresquéssim a muntar una editorial, però amb un

desconeixement total i molta por. Amb moltes ganes, però amb una desconfiança total. I el 69 ens ensorràvem. Podia haver passat el que pronosticàvem, però l'editorial es va salvar.

—*¿Els amics que us envien llibres que no podeu publicar són un destorb?*

—Josep M. Castellet és qui ha de llegir els originals i em sembla prou hàbil per a donar explicacions. La quantitat de llibres que arriben i els que s'editen és molt diferent. La meua funció entra quan el llibre està contractat: el procés de transformació d'un original en un producte editat. I la creació del llibre només em dóna satisfaccions.

Lluís Bonada